

مُلَخَّص رسالة:
«حقوقُ دعت إليها الفطرة وقررتها
الشريعة»

للعلامة: محمد بن صالح العثيمين رحمه الله تعالى

"Адамдын табияты (фитраты)

ага чакырып, жана шариат

тастыктаган укуктар"

китебинин кыскартылган жыйынтыгы

Автор: шейх Мухаммад ибн Салих

аль-Усеймин, Аллах ага ырайым

КЫЛСЫН

Тил	Арабча – Кыргызча	العربية - القرغيزية	اللغة:
Максат коюлган тараптар	المناطق المستهدفة باللغة:
Которгон	ترجمة:
Текшерген	Сүннөт институтунун илимий бөлүмү	القسم العلمي بمعهد السنة	مراجعة:
Жетекчи	Др. Хейсам Сархан	د. هيثم سرحان	إشراف:
Басылма жана жылы	Биринчи – 1443Н	الأولى - 1443هـ	النسخة والسنة:

الطبعة الأولى

الحقوق متاحة لكل مسلم ومسلمة

الرجاء التّواصل على: islamtorrent@gmail.com

فسح وزارة الإعلام

1- Аллах-Тааланын акысы

Шериги жок, Жалгыз Ага гана сыйынуу, Ага багынып, баш ийип, кулдук көрсөтүү, буйруктарын аткаруу, тыюуларынан алыс болуу, кабарларын тастыктоо, эң туура ишеним менен акыйкатка ыйман келтирүү. Сүйүүгө жана таазимге негизделген ишеним менен жана алардын жемиштери болгон ыкластуулук жана туруктуулук менен натыйжа алып келчү сооптуу амалдарды аткаруу.

الحقُّ الأوَّل: حقُّ الله تعالى

أن تعبدَه وحده لا شريك له، وتكون عبدًا مُتذللًا خاضعًا له، مُمتثلًا لأمره، مُجتنبًا لنهيَه، مُصدِّقًا بخبره.

عقيدةٌ مُثلى، وإيمانٌ بالحقِّ، وعملٌ صالحٌ مُثمرٌ.

عقيدةٌ قوامها: المحبَّة والتَّعظيم، وثمرتها: الإخلاص والمُتابرة.

2- Аллахтын элчисинин акысы

Аны урматтап, сыйлап, кадырлоо. Ага ылайыктуу болгон кадырлоо менен, аша чаппай жана кемсинтпей.

Буга чейинкиге жана келечекке байланыштуу баардык кабарларын тастыктоо. Буйруктарын аткаруу, кайтарган жана токтоткон иштерден алыс болуу. Анын жолу эң туура жол деп ыйман келтирип, анын шариатын жана жолун коргоо.

الحقُّ التَّاني: حقُّ رسول الله ﷺ

توقيره، واحترامه، وتعظيمه؛ التَّعظيم اللَّائقُ به، من غير غُلُوٍّ ولا تقصيرٍ.

وتصديقُه فيما أخبر به من الأمور الماضية والمُستقبلة، وامتنالُ ما به أمرٌ، واجتناب ما عنه نهى وزجرٌ، والإيمانُ بأنَّ هديَه أكملُّ الهدى، والدِّفاعُ عن شريعته وهديه.

3- Ата-эненин акысы

Аларга жакшы мамиле кылуу, мааниси аларга сөздөр жана амалдар менен, мал-байлык жана дене-күчү менен болгон жакшылыктарды кылуу, жана ошондой эле Аллах арам кылбаган жана адамдын өзүнө зыян болбогон иштердин баарысында алардын буйруктарын аткаруу.

الحقُّ التَّالث: حقُّ الوالدين

أن تبرَّهما، وذلك بالإحسان إليهما قولًا وفعلاً، بالمال والبدن، وتمتثل أمرهما في غير معصية الله، وفي غير ما فيه ضررٌ عليك.

4- Балдардын акысы

1- Тарбиялоо: динди жана адеп-ахлакты алардын жан-дүйнөсүнө эң жакшы түрдө орнотуп өстүрүү.

2- Ысырап кылбай жана кемсинтпей жакшылыкта алар үчүн мал-байлыкты сарптоо.

3- Белектерде жана сыйлыктарда бирин биринен айырмалабоо.

الحقُّ الرَّابِعُ: حَقُّ الْأَوْلَادِ

(1) التَّربِيَّةُ؛ وَهِيَ تَنْمِيَةُ الدِّينِ وَالْأَخْلَاقِ فِي نَفْسِهِمْ، حَتَّى يَكُونُوا عَلَى جَانِبِ كَبِيرٍ مِنْ ذَلِكَ.

(2) أَنْ يُنْفَقَ عَلَيْهِمْ بِالْمَعْرُوفِ، مِنْ غَيْرِ إِسْرَافٍ وَلَا تَقْصِيرٍ.

(3) أَلَّا يُفْضَلَ أَحَدٌ مِنْهُمْ عَلَى أَحَدٍ فِي الْعَطَايَا وَالهِبَاتِ.

5- Туугандардын акысы

Жакшылыкта туугандык мамилени бекемдөө, туугандык жакындыкка жана муктаждыкка карап аларга болгон аракетти жумшап, дене-күчү жана байлыгы менен пайда жеткизүү.

الحقُّ الْخَامِسُ: حَقُّ الْأَقْرَابِ

أَنْ يَصِلَ قَرِيبَهُ بِالْمَعْرُوفِ؛ بِبِذْلِ الْجَاهِ، وَالنَّفْعِ الْبَدَنِيِّ، وَالنَّفْعِ الْمَالِيِّ بِحَسَبِ مَا تَتَطَلَّبُهُ قُوَّةُ الْقَرَابَةِ وَالْحَاجَةِ.

6- Жубайлардын акысы

Жубайлар бири бири менен жакшы жашоосу, парз болгон милдеттерин аткаруу, болгон боорукерлик, сабырдуулук жана жумшактык көргөзүп, укуктарын кечиктирбей жана жек көрбөй аткаруу.

Аялдын күйөөсүнөн болгон укуктары: милдеттүү түрдө ага мал-мүлкүн сарптоо, тамак ашка, кийим-кечеге, үйгө жана ага байланыштуу болгон нерселерге, ошондой эле аялдарынын ортосунда адилеттүү болуусу.

Күйөөсүнүн аялынан болгон укуктары: Аллах арам кылбаган иштерде ага баш ийүү, ал жокто өзүн жана мал-мүлкүн сактоо, анын ыракаттануусунун толуктугун кетире турган иштерди кылбоо.

الحقُّ السَّادِسُ: حَقُّ الزَّوْجَيْنِ

أَنْ يَعِيشَ كُلُّ مِنْهُمَا الْآخَرَ بِالْمَعْرُوفِ، وَأَنْ يَبْذَلَ الْحَقَّ الْوَاجِبَ لَهُ بِكُلِّ سَمَاحَةٍ وَسَهُولَةٍ، مِنْ غَيْرِ تَكْرُهٍ لِبِذَلِهِ وَلَا مُمَاطَلَةٍ.

مِنْ حَقُوقِ الزَّوْجَةِ عَلَى زَوْجِهَا: أَنْ يَقُومَ بِوَاجِبِ نَفَقَتِهَا مِنَ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ وَالْكَسْوَةِ وَالْمَسْكَنِ وَتَوَابِعِ ذَلِكَ، وَأَنْ يَعْدَلَ بَيْنَ الزَّوْجَاتِ.

مِنْ حَقُوقِ الزَّوْجِ عَلَى زَوْجَتِهِ: أَنْ تَطِيعَهُ فِي غَيْرِ مَعْصِيَةِ اللَّهِ، وَأَنْ تَحْفَظَهُ فِي سِرِّهِ وَمَالِهِ، وَأَلَّا تَعْمَلَ عَمَلًا يَضِيعُ عَلَيْهِ كِمَالِ الْإِسْتِمْتَاعِ.

7- Башчынын жана кол алдындагылардын укуктары

Кол алдындагылардын башчыдан болгон укуктары: Аллах ага жүктөгөн жана аткарууга милдеттендирген аманатты орундатуу, ал кол алдындагыларга чыныгы насаат менен мамиле кылуу, дүнүйө жана акыретте чыныгы натыйжалуу пайда алып келчү туура жолдо жүрүү, жана ал нерсе момундардын жолун кармануу аркылуу болот.

Башчылардын кол алдындагылардын үстүнөн болгон укуктары: адамга жүктөлгөн тапшырмаларды аркатууда башчыга ак ниеттүү болуу, кайдыгер болуп баратса эскертип койуу, тууралыктан чыгып кетсе ал үчүн дуба кылуу, Аллах арам кылбаган иштерде буйруктарын аткаруу жана аларга жардам берүү.

الحقّ السّابع: حقّ الولاة والرّعيّة

حقوق الرّعيّة على الولاة: أن يقوموا بالأمانة التي حملهم الله إيّاها، وألزمهم القيام بها؛ من النّصح للرّعيّة، والسّير بها على النّهج القويم الكفيل بمصالح الدّنيا والآخرة، وذلك باتّباع سبيل المؤمنين.

حقوق الولاة على الرّعيّة فهي: النّصح لهم فيما يتولّاه الإنسان من أمورهم، وتذكيرهم إذا غفلوا، والدّعاء لهم إذا مالوا عن الحقّ، وامتنال أمرهم في غير معصية الله، ومُساعدتهم.

8- Кошуналардын акысы

Кошуна бул сага үйү менен жакын болгон адам. Колдон келишинче ага карата мал-мүлк менен, кадыр-барк менен, аракет-пайда менен жакшылык кылынат, жана сөз же иштер менен ага эч зыян келтишбек керек.

1- Туугандык жакындыгы бар мусулман болсо, андай кошунуда үч укук болот: кошуналык, туугандык жана мусулманчылык акысы.

2- Мусулман болуп, туугандыгы жок болсо, анда эки укук болот: кошуналык жана мусулманчылык акысы.

3- Ошондой эле эгерде тууганчылыгы болуп, мусулман эмес болсо, анда дагы эки акысы болот: кошуналык жана тууганчылык.

4- Тууган эмес жана мусулман эмес да болсо, анда бир акысы бар: кошуналык акысы.

الحقّ الثّامن: حقّ الجيران

الجار: هو القريب منك في المنزل، يُحسِن إليه بما استطاع من المال والجاه والنّفْع، ويكفّ عنه الأذى القوليّ والفعليّ.

(1) إن كان قريبًا منك في النّسب وهو مسلمٌ؛ فله ثلاثة حقوق: حقّ الجوار، وحقّ القرابة، وحقّ الإسلام.

(2) إن كان مسلمًا وليس بقريبٍ في النّسب؛ فله حقّان: حقّ الجوار، وحقّ الإسلام.

(3) وكذلك إن كان قريبًا وليس مسلمًا؛ فله حقّان: حقّ الجوار، وحقّ القرابة.

(4) إن كان بعيدًا غير مسلمٍ فله حقّ واحد: حقّ الجوار.

9- Жалпы мусулмандардын укуктары

Саламдашуу, чақырса жооп кайтаруу, насаат сураса насаат айтуу, ччкүрүп Аллахка мактоо (АльхамдулиЛлях -деп) айтса ырайым тилеп ага дуба кылуу (ярхамукАллах-деп), ооруса зыярат кылуу, каза болсо жаназасына баруу жана ага эч зыян келтирбөө.

Мусулмандын башка мусулмандан болгон укуктары көп, жалпы булардын баарысын камтыган сөз бул пайгамбардын ﷺ "мусулман мусулманга бир тууган" - деп айткан сөзү, качан гана бул тууганчылыктын натыйжасында иш пайда болсо, баардык аракетин менен ага жакшылык кылууга умтул, же болгон ага зыян келтирчү жамандыктардан алыс бол.

الحقّ التّاسع: حقّ المسلمين عموماً

منها السّلام، وأنّ تجيبه إذا دعاك، وأنّ تنصحه إذا استنصحك، وأنّ تشمّته إذا عطس فحمد الله، وأنّ تعودّه إذا مرض، وأنّ تتبّعّه إذا مات، وأنّ تكفّ الأذى عنه.

حقوق المسلم على المسلم كثيرة، ويمكن أن يكون المعنى الجامع لها هو قوله ﷺ: «المُسلِمُ أخو المُسلِمِ»؛ فإنّه متى قام بمقتضى هذه الأخوة اجتهد أن يتحرّى له الخير كلّها، وأنّ يجتنب كلّ ما يضرّه.

10-Мусулман эместердин акысы

Мусулмандардын падышасы алардын жандарына, байлыктарына жана абийирлерине карата Ислам өкүмдөрү менен чечим чыгарууга милдеттүү. Алар арам деп ишенгени боюнча аларга жаза аткарып, жана милдеттүү түрдө аларды коргоп жана аларга зыян келтирбеш керек.

Сөзсүз алар жана мусулмандар кийимдеринде айырмаланып туруусу тийиш, жана алар Исламга карата бир да жамандык көргөзбөш керек, же диндеринин жөрөлгө -каадаларын, коңгуроо же крест сыяктуу.

الحقّ العاشر: حقّ غير المسلمين

يجب على وليّ أمر المسلمين أن يحكّم فيهم بحكم الإسلام في النّفس والمال والعرض، وأنّ يُقيم الحدود عليهم فيما يعتقدون تحريمه، ويجب عليه حمايتهم وكفّ الأذى عنهم.

يجب أن يتميّزوا عن المسلمين في اللّباس، وألّا يُظهروا شيئاً مُنكرًا في الإسلام، أو شيئاً من شعائر دينهم؛ كالنّاقوس، والصّليب.

